

نجم البک لائغہ پاری

(گزیدہ موضوعی)

تہذیب اللہین دین پرور

www.letab.ir

سروشنامه: علی بن ابی طالب علیه السلام . امام اول. ۲۲ قبل از هجرت - ۴۰ ق.
عنوان قرار دادی: نهج البلاغه. فارسی - عربی. برگزیده
عنوان ویدئو: نهج البلاغه فارسی (گزیده موضوعی) / جمال الدین دین پرور.
مشخصات نشر: تهران: بنیاد نهج البلاغه. ۱۳۸۶.
مشخصات ظاهری: ۳۸۴ ص.

ISBN: 978-964-6348-55-4

قیمت: ۴۹۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: فارسی - عربی

موضوع: علی بن ابی طالب علیه السلام . امام اول. ۲۲ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه - کلمات قصار.

موضوع: علی بن ابی طالب علیه السلام . امام اول. ۲۲ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه - خطبه ها.

شناسه افزوده: دین پرور، سید جمال الدین. ۱۳۱۷ - مترجم.

شناسه افزوده: بنیاد نهج البلاغه

ردیفی کنگره: ۱۳۸۶ / ۴۲۵۴ - BP ۳۸ /

ردیفی دیویی: ۲۹۷/۹۵۱۵

شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۵۰۸۲۰

نهج البلاغه فارسی (گزیده موضوعی متن و ترجمه)

مترجم: سید جمال الدین دین پرور

ناشر: انتشارات بنیاد نهج البلاغه

حروفچینی و صفحه آرایی: آفرینش

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

چاپ: دوم ۱۳۹۰

شاپک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۳۴۸-۵۵-۴

ISBN : 978-964-6348-55-4

قیمت: ۵۰۰۰۰ هزار ریال

نشانی: تهران، خیابان استاد نجات‌اللهی، کوچه افشین، پلاک ۸

سندوق پستی: ۶۳۵ - ۱۱۱۵۵؛ تلفن تهران: ۰۹۷۲۲-۸۸۹۰۹۸۶۲-۸۸۹۰

قم: میدان شهدا، خیابان حجیه، تلفن: ۷۷۴۲۵۹۴ - ۷۷۳۶۴۴۰

www.nahjbalagheh.org

Email: info@nahjbalagheh.org

حق چاپ محفوظ است.

فهرست مطالب

۶ مقدمه
۹ فصل اول: توحید (آفرینش آسمان، زمین و آدم)
۶۱ فصل دوم: نبوت (پیامبری)
۱۲۳ فصل سوم: امامت
۱۷۳ فصل چهارم: معاد (قیامت)
۲۱۳ فصل پنجم: مسایل تربیتی و عرفانی
۲۵۷ فصل ششم: مسایل اقتصادی
۲۷۱ فصل هفتم: مسائل اجتماعی و سیاسی
۳۱۳ فصل هشتم: عدالت و حکومت
۳۵۱ فصل نهم: قرآن؛ کتاب زندگی
۳۷۸ فهرست آیات
۳۷۸ فهرست اشعار
۳۷۹ فهرست اعلام
۳۸۱ پیام حضرت امام(ره) به کنگره هزاره نهج البلاغه

دنیا امروز بیش از هر زمان نیازمند «نهج البلاغه» و فرهنگ علوی است؛ زیرا به برکت انقلاب اسلامی مرزهای استعماری اندیشه و دانش شکسته شده و ملت‌ها آماده دریافت حقایق علمی و قوانین زندگی هستند، و این وظیفه ما است که علوم و معارف اسلامی - علوی را در دیدگاهشان قرار داده تا خود به قضاوت بنشینند و از آن توشه بگیرند.

امیرمؤمنان علی علیه السلام که در رأس حکومت اسلامی قرار داشت و درگیر مسایل سیاسی، اجتماعی... بود با دانش و آگاهی الهی و ماورایی، محور زندگی و حکومت خود را براساس حق و عدالت قرار داده و در اجراء این دو اصل مهم از هیچ کوششی فروگذار نفرمود و حتی جان نازنینش را در این راه نهاد و به قول آن نویسنده بزرگ مسیحی: «قتل علی فی محراب عبادت‌ه لشدّة عدالت‌ه» تا آنجا که فرزند، برادر و نزدیک‌ترین دوستانش را از این موضوع استثناء نکرد، داستان بر خود امام با برادرش «عقیل» و دخترش «امّ کلثوم» و فرماندارش «عثمان بن حنیف» معروف است که در نهج البلاغه به طور مشروح می‌خوانیم.

لذا منشور بزرگ نهج البلاغه بهترین الگو برای همه جوامع بشری است و باید به مردم جهان معرفی و عرضه شود تا آنان از این نعمت بزرگ بهره‌ور گردند، همان‌طور که امام راحل علیه السلام در پیام خود به کنگره هزاره نهج البلاغه فرمودند:

«... اینک امید آن است که شما دانشمندان و متفکران متعهد که در

کنگرهٔ ارجمند نهج البلاغه گرد آمدید ابعاد عرفانی و فلسفی و اخلاقی و تربیتی و اجتماعی و نظامی و فرهنگی و دیگر بُعدها را به مقدار میسور بیان فرمایید، و این کتاب را به جوامع بشری معرفی نموده و عرضه دارید که این متاعی است که مشتری آن انسان‌ها و مغزهای نورانی است...^۱

کوتاه سخن آنکه یکی از مسؤولیت‌های بزرگی که حضرت امام خمینی بر عهدهٔ بنیاد نهج البلاغه نهاده‌اند ترجمهٔ این کتاب نورانی به زبان‌های زندهٔ دنیا است که تلاش می‌کند آن را به نحو احسن انجام دهد و از همهٔ مترجمان متعهد و متخصص دعوت می‌نماید تا این بنیاد را در تحقق این رسالت بزرگ یاری دهند.

در این راستا پس از بحث و بررسی‌های لازم، ترجمهٔ بخشی از «نهج البلاغه» که فراگیرتر و برای فرهنگ‌های گوناگون لازم‌تر و مفهوم‌تر است اولویت یافت تا علاقه‌مندان امتیاز آن را بر مجموعهٔ دانش بشری احساس کرده و پیام آن را دریافت کنند.

بر این اساس، بخش‌هایی از نهج البلاغه در ذیل «۹» عنوان برگزیده شد و سعی گردید که حتی المقدور خطبه‌ها و نامه‌هایی که تمامی یا بیشتر آن مناسب با موضوع باشد آورده شود تا مطالعه‌کننده در فضای ایراد خطبه و موقعیت سیاسی اجتماعی صدور نامه قرار گرفته و بهتر به مضامین و محتوای آن دست یازد.

در این رابطه نخست ترجمهٔ فارسی گزیده نهج البلاغه تقدیم می‌شود. گام بعدی ترجمه به زبان‌های فرانسه، انگلیسی و آلمانی است که مقدمات آن فراهم گشته و امید است در آینده شاهد تحقق این آرمان بزرگ باشیم.

مترجم

فَمِنْ حُطْبَةٍ لَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ^١

يَذْكُرُ فِيهَا أَيْدَاءَ خَلْقِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَخَلْقِ آدَمَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا يَبْلُغُ مِدْحَتَهُ الْقَائِلُونَ، وَلَا يُحْصِي نِعْمَاءَهُ الْغَادُونَ، وَلَا
يُؤَدِّي حَقَّهُ الْمُجْتَهِدُونَ، الَّذِي لَا يُدْرِكُهُ بَعْدُ الْهَمَمِ، وَلَا يَنَالُهُ عَوْصُ الْفِطَنِ.
الَّذِي لَيْسَ لِصِفَتِهِ حَدٌّ مَحْدُودٌ، وَلَا نَعَتْ مُوجُودٌ، وَلَا وَقْتُ مَعْدُودٌ، وَلَا أَجَلٌ
مَمْدُودٌ.

فَطَرَ الْخَلَائِقَ بِقُدْرَتِهِ، وَنَسَرَ الرِّيَاحَ بِرَحْمَتِهِ، وَتَدَبَّ الصُّخُورَ مِيدَانَ أَرْضِهِ.
أَوَّلَ الدِّينِ مَعْرِفَتَهُ، وَكَمَالَ مَعْرِفَتِهِ التَّصَدِيقُ بِهِ، وَكَمَالَ التَّصَدِيقِ بِهِ
تَوْحِيدُهُ، وَكَمَالَ تَوْحِيدِهِ الْإِخْلَاصُ لَهُ، وَكَمَالَ الْإِخْلَاصِ لَهُ نَفْيُ الصِّفَاتِ
عَنَّهُ، لِشَهَادَةِ كُلِّ صِفَةٍ أَلَّا غَيْرُ الْعَوْصُوفِ، وَشَهَادَةِ كُلِّ مَوْصُوفٍ أَنَّهُ غَيْرُ
الصِّقَّةِ^٢.

فَمَنْ وَصَفَ اللَّهَ سُبْحَانَهُ، فَقَدْ قَرَنَهُ، وَمَنْ قَرَنَهُ فَقَدْ ثَنَاهُ وَمَنْ ثَنَاهُ فَقَدْ جَزَّأَهُ، وَ
مَنْ جَزَّأَهُ فَقَدْ جَهَلَهُ، وَمَنْ أَشَارَ إِلَيْهِ فَقَدْ حَدَّهُ، وَمَنْ حَدَّهُ فَقَدْ عَدَّهُ.
وَمَنْ قَالَ فِيهِ؟ فَقَدْ ضَمَّنَهُ، وَمَنْ قَالَ عَلَامٌ؟ فَقَدْ أَخْلَى مِنْهُ.

١. نهج البلاغه: الخطبة ١.

٢. عوالي النثالي: ج ٤ ص ١٢٤.

آغاز آفرینش

سپاس و ستایش ویژه خداست که هیچ زبانی از عهده آن بر نیاید، و شمارشگران زبردست و ماهر، شمار نعمتهای او را نتوانند، و تلاشگران پرتوان از ادای حق او ناتوانند، و ژرفای اندیشه بر کرانه بیکران او سرگردان است. هیچ حصاری گستره صفات الهی را تنگ نگیرد، و دست و زبان از وصف جمالش درماند. و هنگام و پایانی بر آن نباشد.

آرامش زمین در پرتو صخره‌ها

خدا آفریدگان را در پرتو قدرت خویش بر نهاد، و بادها را پیشقراولان رحمتش پراکند، و با صخره‌ها لرزش زمین را مهار کرد.

فروتنی شناخت

آغاز دین، شناخت خداست، و شناخت راستین، حق باوری و دل بدو دادن است، و باور کامل، پیرایش ذاتش از آلائش شرک است، و حقیقت توحید، اخلاص و ستردن ریا است، و کمال اخلاص، بیش وحدت در ذات و صفات الهی است، که هر «صفتی» خود شاهد جدایی با «موصوف» است و هر «موصوفی» فریادگر دوگانگی با «صفت».

پس آن که خدای سبحان را چنین به وصف آرد، همسنگ آدمیانش ساخته است، و آن کس که همتایی برای او بیند، ذات پاک الهی را دوگانه دیده است، و دوگانگی در حکم تجزیه اوست و تجزیه خداوند یعنی نشناختن او، و آن کس که خدای را در «سویی» بیند و بدو اشاره کند، او را محدود دیده و در شمار آفریدگان شمرده است، و آن که پیرسد خدا در کجاست و یا قلمرو حکومتش تا کجاست، وابسته آنجا قرارش داده و بخشی از هستی را از حضور او غایب دیده است.

كَائِنٌ لَّا عَنْ حَدَثٍ، مَوْجُودٌ لَّا عَنْ عَدَمٍ. مَعَ كُلِّ شَيْءٍ لَّا يَمُقَارَنِي، وَغَيْرُ كُلِّ شَيْءٍ لَّا يَمُرُّ أَيْلَةً.
فَاعِلٌ لَّا يَمَغْنَى الْحَرَكَاتِ وَالْأَلَّةِ بِصِيرٍ إِذْ لَّا مَنظُورَ إِلَيْهِ مِنْ خَلْقِهِ. مَتَوَحَّدٌ إِذْ لَّا سَكَنَ يَسْتَأْنِسُ بِهِ، وَلَا يَسْتَوْحِشُ لِفَقْدِهِ.^١

٢

وَمِنْ خُطْبَةٍ لَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ^٢

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَطَّنَ خَفِيَّاتِ الْأُمُورِ، وَدَلَّتْ عَلَيْهِ أَعْلَامُ الظُّهُورِ، وَامْتَنَعَ عَلَى عَيْنِ الْبَصِيرِ، فَلَا عَيْنٌ مِمَّنْ لَمْ يَرَهُ تُتَكْرَهُ، وَلَا قَلْبٌ مِمَّنْ أَتْبَتَهُ يُبْصِرُهُ. سَبَقَ فِي الْعُلُوقِ فَلَا شَيْءَ أَعْلَى مِنْهُ، وَقَرَّبَ فِي الدُّنُوقِ فَلَا شَيْءَ أَقْرَبَ مِنْهُ. فَلَا اسْتِعْلَاؤُهُ بَاعِدُهُ عَنْ شَيْءٍ مِنْ خَلْقِهِ، وَلَا قُرْبُهُ سَاوَاهُمْ فِي الْمَكَانِ بِهِ. لَمْ يُطْلِعِ الْعُقُولَ عَلَى تَحْدِيدِ صِفَتِهِ، وَ لَمْ يَخْجُبْهَا عَنْ وَاجِبِ مَعْرِفَتِهِ. فَهُوَ الَّذِي تَشْهَدُ لَهُ أَعْلَامُ الْوُجُودِ، عَلَى إِقْرَارِ قَلْبِ ذِي الْجُحُودِ.
تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يَقُولُهُ الْمُسَبِّهُونَ بِهِ، وَالْخَاجِدُونَ لَهُ عُلُوقًا كَبِيرًا.^٣

١. الاحتجاج: ج ١ ص ١٩٩ - ٢٠٠.

٢. نهج البلاغه: الخطبة ٤٩.

٣. شرح الأخبار: ج ٢ ص ٣١١.